

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director : **DIMITRIE ALEXANDRESCO**

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Înalta Curte de Casație

Prim-Redactor : **EMANOIL DAN**

Licențiat în drept, avocat

Redactor-proprietar : **I. S. CODREANU**

Licențiat în drept și științe de Stat, avocat

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla . . . 45 lei
6 luni 22,50
3 luni 11,25
Streinătate 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

Apare de două ori pe săptămână
sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI, 5
Lângă Palatul Justiției
= TELEFON 16/98 =

TABLA de materii pe anul trecut s'a tipărit. Ea este, după cum se știe, un adevărat repertoriu juridic. Preful cu care s'a pus în vânzare este tot de 5 lei ca și a celor din anii trecuți.

Rugăm a ni se trimite plata abonamentelor prin mandat postal la Redacție sau a se achita la prezentare redactorului *I. Bacicu*, incasatorului *D. Niculescu* pentru provincie și *C. Petculescu* pentru Capitală, numai în schimbul chitanțelor ce vor primi cu stampila „Curierului Judiciar”.

SUMAR

- Un răspuns, de *Iscod*.
- Citind pe . . . Grigore Pherekyde, de *Comnen*.
- Noi vrem legi iar nu pământ, făcute și aplicate cu bună credință, de d-l judecător *George Hagi-Chirea*.

JURISPRUDENȚĂ :

- Curtea de casație s. I: *Arghira C. Grigorescu cu Manole Pascu Stan ș. a.* (Obligația eredului de a raporta liberalitățile primite de la defunct se aplică numai liberalităților între vii iar nu și celor testamentare.—Nulitatea rezultând din nerespectarea formelor preserise de art. 413 C. civil pentru abilitarea minorilor de a face transacțiuni, nu poate fi invocată decât numai de minori);
- Judecătoria Odobesti-Putna: *Ion Ivan, inculpat* (Nesemnarea opoziției de parte sau procurator în regulă face ca ea să fie declarată inexistentă);
- Trib. civil din Autun (Nedeclaratia de dotalitate a bunurilor viitoare, de către inzeștratori, în actul dotal, face ca bunurile pe care femeia le-ar dobândi prin succesiune să fie considerate ca parafernă), cu o Notă de d-l profesor *D. Alexandresco*.

Rezumatele Jurisprudenței Curții noastre de casație

- Casație s. I: Partaj. — Copărtaş care face clădire pe locul supus partajului. — Cerere de a i se acorda valoarea acelei clădiri. — Dacă această cerere poate fi făcută oral, pe cale de apărare, direct în instanța de apel. — Art. 66 urm., 327 și 737 pr. civilă.
- Casație s. II: Camera de acuzare. — Opoziție contra ordonanței judecătorului de instrucție. — Cazurile în care prevenitul poate face opoziție. — (Art. 137 pr. pen.).
- Casație s. III: Taxă comunală. — Stabilirea ei în mod definitiv de comisiunile de impunere. — Urmărire conform legii de urmărire. — Contestație. — Dacă se mai poate discuta legalitatea impunerii, pe această cale. — Art. 17 din legea pentru exploatarea stațiunilor balneare ale statului din 1909.

Un răspuns

Confratele nostru „Dreptul” într-o mică notiță apărută în No. 6 din 24 Ianuarie a. c., pretinzând că Adnotația d-lui profesor *C. G. Dissescu*, ce a însoțit decizia Curții de apel București s. I, cu privire la sechestrul judiciar înființat asupra fondului comercial al ziarului „Universul”, ar fi fost făcută pentru „Dreptul”, arată că-i pare bine

că am publicat-o și noi, dar regretă că involuntar am omis de a citi „Dreptul”.

Nu știm în care scop a fost publicată această notiță și ce reflecții vor fi făcut cititorii, fiindcă noi credeam a trăi în cea mai bună armonie cu confrății, fără niciun spirit de concurență nelegală în cei aproape 25 ani de viață.

Cititorii vor binevoi însă, a observa că Curierul Judiciar a publicat în același număr 4 și în aceeași zi Duminică 17 Ianuarie zisa deciziune cu Nota maestrului *Dissescu* cum și cu Rezumatul de concluziuni pe care însă „Dreptul” nu l'a publicat.

Putem adăoga că, Curierul Judiciar fiind din principiu a nu publica studii și articole ce au apărut mai înainte în alte ziare sau broșuri, subscrisul a stabilit prin telefon, la 14 Ianuarie a. c. cu d-l *Rădulescu*, Redactorul-Administrator al ziarului „Dreptul” ca să apărem de odată în același număr și la aceeași dată, conform aranjamentului făcut de avocatul care ne-a dat manuscrisul notei d-lui *Dissescu* și în fața căruia a avut loc convorbirea, lucru care s'a și făcut.

Atunci, mă rog, pentru ce era nevoie să cităm „Dreptul” și pentru ce n'au citat d-lor „Curierul Judiciar”?!

ISCOD.

Citind pe . . . Grigore Pherekyde

În numărul din 24 Ianuarie 1916 al „Curierului Judiciar”, am găsit scrisoarea lui *Grigore Pherekyde* Președinte de Tribunal, către un vechiu coleg al nostru într-ale avocaturei, d-l *Petre Burdeanu*.

Am citit această scrisoare din capăt până în capăt și am rămas fermecat și minunat.

Am rămas fermecat de titlul elegant și plin de spirit al celui ce-o scria, am rămas minunat constatând că mai sunt și oameni cari «citesc» și încă cari citesc pe Bufnoir!

În timpurile noastre de vagoane, de compensații, de bridge și poker, de curse spre înaintări

grăbite... când întâlnești un om care «citește pe Bufnoir» trebuie să-ți scoți căciula în fața lui. Îmi scot deci căciula în fața lui și îi strâng mâna cu drag.

București, 25 Ianuarie 1916

CONNEN

Noi vrem legi, iar nu pământ, făcute și aplicate cu bună credință

Răscoalele țărănești din 1907 au dat prileju stăpânirii din acel timp să legisfeze contra lipsei de dreptate, a abuzurilor și a speculei, rele suferite de țărani, cari i-a determinat să se răscoale.

Lipsa de dreptate înainte de 1907 constă în faptul că, justiția la sate se împărțea de foștii Jurați comunali, aleși din albăstrimea satelor, români înstăriți, dobândiți, tot atât de porniți de a nedreptăți pe țăranul sărac, ca și unii proprietari și arendași.

Abuzurile înainte de 1907 constau în falsurile săvârșite de primari în formarea de acte autentice de împrumut și contracte de învoeli agricole, al căror număr au fost cu miile în fiecare sat, sau mai de grabă puteau fi cântărite decât numărate, așa au fost de multe; eu, în 1909, am găsit la un cărciumar astfel de acte, cari cântărite au tras 25 de kilograme.

Din aceste acte false, făcute fără știrea țăranilor, numiții deveneau datori cu bani și produse pe cari nu le primiseră; pe cât erau de false acele acte, tot pe atât de arbitrar se executau de aceeași primari.

Pentru distrugerea acelor acte false cât și a acelor adevărate, însă plătite de câte 2-3 ori, țăranii au devastat și dat foc conacelor, iar nu pentru a fura altă avere.

De aceea, socotesc că e o calomnie ce se aduce țăranilor răsculați, când sunt acuzați că mobilul răscoalei a fost furtul.

Dacă de această distrugere și această devastare a scăpat albăstrimea satelor, cauza este că ei, în capul răsculaților, i-a condus pe țărani la conacile proprietarilor și arendașilor, făcând astfel pe țărani să-i uite în primele momente ale răscoalei; dacă, însă, răscoala nu era înăbușită cu putere din primele zile, cu siguranță țăranii răsculați se îndreptau și contra caselor lor și a primăriilor, unde ca și în casele proprietarilor și arendașilor se găseau sute și mii de acte false.

Specula înainte de 1907 consta în faptul că, proprietarii și arendașii pentru a învoi pe țărani cu cultura de grâu și porumb, deci pentru a le da posibilitatea să trăiască muncind, le pretindeau plată, bacșis, sub forma mult cunoscutelor rușfeturi, fapt ce se repetă la începutul fiecărui an

agricol, deoarece proprietarii și arendașii făceau contractele numai pe durată unui an.

În fiecare an deci țăranul era amenințat cu lipsa de hrană.

Se poate specula mai neomenoasă, mai imorală ca aceasta?

Se poate imagina o violență morală mai teribilă ca aceasta, exercitată de o parte contractantă contra celeilalte părți?

Cine nu cunoaște marea nemulțumire a țăranilor înainte de 1907, decurgând din faptul că la fiecare sfârșit de an, proprietarii și arendașii le luau locurile, pe cari fuseseră învoiți cu cultura de porumb?

Cine nu știe cât prețuește țăranul ogorul de porumbiște, care datorită muncilor făcute în timpul primăverii și al verei (un ogor negru, o a doua arătură la semănat, prășitu, răritatu, copoitu) devine un foarte bun teren de semănat pe el recolta de grâu, și de care era lipsit, despoiat, după ridicarea recoltei de porumb de către proprietar și arendaș, cari semănau viitoarea lor recoltă de grâu pe locurile țăranilor preparate așa de bine pentru o astfel de cultură?

Acum când cunoaștem relele cari au răsculat pe țăranii în 1907, întrebarea ce ea naștere este: reformele din 1907 au stârpit cauza acestor rele?

Pentru a da dreptate la sate, legiuitorul din 1907 a făcut legea judecătoriilor de ocoale prin care a înființat judecătorul ambulant (art. 58) obligat de a se duce în fiecare comună cel puțin de două ori pe lună, cu îndatorire de a judeca acțiunile personale-mobiliare până la valoarea de 300 lei, și alte diferite acțiuni, și de a autentifica orice acte în cari ar interveni vre-un locuitor din ocolu respectiv sau cari ar fi privitoare la bunuri situate în ocol, *afară de contractele de învoeli agricole* (art. 44 și 45 l. j. o.).

Cu alte cuvinte, legiuitorul din 1907 desființează Jurații comunali și ridă că dreptul primarilor de a nu mai autentifica nici un act din acele date lor prin art. 4 din legea pentru autentificarea actelor, oricât de mică ar fi valoarea lor; le rezervă însă dreptul prin art. 72, legea învoelilor agricole de a autentifica contractele de învoeli agricole, a căror valoare poate să fie de mii și zeci de mii de franci, iar prin art. 62 și 92 dreptul de a constata daunele rezultând din neexecutare la timp sau reaua executare a muncilor și de a angaja alți muncitori în locul celor cari n'au fost următori în executarea muncilor, cu prețul zilei, sau mai bine zis cu prețul ce-i va pretinde proprietarul și arendașul, a-l menționa în procesul-verbal ca plătit, cu toate că nici un alt muncitor n'a fost angajat în acele condițiuni, în locul celui lipsă, și deci nici o plată

n'a avut loc cu acel preț ridicat, de oarece munca s'a făcut cu din plusul de invoitori, invoiți cu contracte din timpul iernei, plus pe care orice proprietar și arendaș prevăzător trebuie să-l aibă, gândind nu atât la reaua voință a țăranului de a executa munca, cât la cazurile de forță majoră care-l pot împiedica de a efectua munca la timp.

Prin acest fel de a legifera au rămas nestârpite vechile abuzuri, deoarece primarul și secretarul, creațiuni a oamenilor influenți din sate (proprietari și arendași) și cari funcționează numai prin toleranța acestora, constată daune dictate, îmbrăcându-le sub forma legală și autentifică din porunca lor și în lipsa țăranilor contracte de invoeli agricole prin care se adeverește că țărani au primit bani pentru munci agricole, dar cari în realitate sunt valoarea rușfeturilor. — Sunt proprietari și arendași cari în garantarea faptului că țărani vor efectua rușfeturile iau polițe semnate în alb de la țărani, și pe cari în urmă, cu toate că țărani s'au achitat, refuză să le restituie. În ocolul meu un domn proprietar a voit a negocia astfel de polițe la B-ca Populară din sat, însă învățătorul l-a refuzat de teamă că va fi omorât de țărani.

Contracte de, invoeli false se pot face și în ipoteza că proprietarul și arendașul sunt persoane cinstite, însă lasă administrația pe mâna administratorilor și logofeșilor, oameni necinstiți, astfel proprietarul și arendașul oameni cinstiți și de bună credință dă 1000 lei administratorului spre a angaja din timpul iernei țărani la munci, administratorul plătește numai 500 lei, iar restul de 500 lei îi oprește și îi împarte cu primarul și secretarul, în contract însă trece și pe Stan, Bran etc., cari nu știu carte, că au primit și aceștia bani.

Dovada acestor nedreptăți și abuzuri sunt procesele cari s'au înmulțit la judecătorii, prin care țărani declară în fals, ca făcute în lipsa și fără știrea lor, contractele de munci agricole, procese ce răpesc din timpul atât de prețios țăranilor, de oarece de obicei astfel de procese iau naștere în timpul verei, cu ocazia contestațiilor provocate de executarea ziselor contracte.

O întrebare legitimă ia naștere: de ce legiuitorul dela 1907, care prin legea judecătoriilor trimete pe judecătorul de ocol în comune să judece procese și de un leu și să autentifice acte și de un leu, nu-l trimete tot pe el să autentifice și contractele de invoeli agricole a căror valoare poate fi de mii și zeci de mii de lei?

Nu era mai bine ca judecătorul de ocol să fi făcut ambulanță în comune, numai pentru autentificarea contractelor de invoeli agricole, pentru constatarea pagubelor rezultând din neexecutarea la timp sau reaua executare a muncilor agricole și numai pentru judecarea plângerilor provenite

din invoeli agricole, pentru care având în vedere numărul mare al părților din acte și procese, valoarea obligațiilor și natura lor urgentă s'ar fi putut transporta oricând în comună, iar nu numai de două ori pe lună?

Iar celelalte pricini și acte să fie judecate și autentificate la reședință, care nu este departe de comunele din ocol la mai mult de 20 kilometri distanță care nu contează la țăran?

Cine nu știe că țăranul pentru cinci bani diferență la preț ce-i oferi, când voești să-i cumperi păsări sau produse, se duce la târg la oraș, străbătând între 40-60 kilometri (dus și întors) și pierzând ca timp o zi și o noapte?

Actualmente, ambulanța încurajează firea destul de procesivă a țăranului român, și-l îndeamnă să deschidă procese, la cari nu s'ar fi gândit vreodată, dacă n'ar avea pe judecător în bățatură la el, și cari procese, adeseori nu sunt făcute decât dintr'un spirit de răutate sau de batjocură, când este deșteptăciune din partea celui care le face, și din inconștiență, din partea celui prost.

Nu se neglija în felul acesta interesul primordial și general al țării întregi, *agricultura*, pentru interese meschine și de nimic, dacă ne gândim că suntem o țară eminentemente agricolă?

Cum pot dovedi mai bine acest fapt, decât înveterând aici câteva din obiectul pricinilor ce am avut de judecat: X reclamă pe Y că, stând de vorbă cu el, la urinat pe nădragi. X cere daune dela Y pentru că armăsarul lui de rasă proastă i-a bătut iapa, care i-a dat naștere unui mânz degenerat. X cere daune dela Y pentru că i-a vândut pentru prăsilă un berbec negru sub condiție ca toți mei să se nască negri, pe când în realitate s'au născut perciași (negru cu alb). X reclamă pe Y să-i plătească daune pentru că în mod intenționat lasă ca găinile sale să mănânce grăunțe la el pe bățatură, spre a le obicinui să ouă la el în coșare, X reclamă pe Y să-i plătească daune rezultând din faptul că găinile, culcându-se într'un pom vecin cu linia de hotar, se găinițează de acolo pe locul său, din care cauză locul a devenit sterp în acea parte; sau femeea Leanca reclamă pe baba Ioana că i-a făcut fermece de urât, i-a luat măsura umbrei și i-a pus-o la coș.

Pentru judecarea unor astfel de acțiuni, și acelea ale cămătarilor din sate și a oamenilor răi, stăpâniți de mania de a se judeca pentru orice, face ca Statul să cheltuiască cu diurna pentru ambulanță aproape 500.000 lei pe an iar dela aplicarea legii și până astăzi trei milioane cinci sute de mii de lei!

Ce nu s'ar fi putut face cu acest capital, sau cu capitalul împrumutat a cărui rentă amortizabilă anuală ar fi fost de cinci sute de mii de lei?

În primul rând localuri de judecătorie și pentru locuința judecătorilor cari astăzi ocupă case țărănești, sau foste localuri de cărciume mizerabile.

Și acum să vorbesc de ultimul rău, de exploatarea țăranilor înainte de 1907, înlesnită de durata contractelor de învoeli agricole.

Am arătat că posibilitatea speculei era înlesnită de faptul că contractele se făceau pe o durată scurtă, de un an, la terminarea căruia proprietarul și arendașul amenințau pe țăran de a nu-i mai reînnoi contractul, impunându-i sub această amenințare noi rușfeti, mutarea din loc în loc și renunțarea la locurile de porumbiște.

Iată cum rezolvă legea învoelilor agricole din 1907 acest rău:

Art. 60 l. inv. agr.: «Contractele agricole pentru arendări de locuri cu țăranii din satele mai apropiate de 5 km. de hotarele moșiei nu se vor putea încheia decât cel puțin pe o perioadă de trei ani.

«Se exceptează locurile pentru porumb, cari vor putea fi date și numai pe un an».

Acum iată cum înțelege Consiliul superior al agriculturii că trebuie aplicat acest articol. Reproduc aici în întregime circulara No. 2240/900 a Consiliului superior al agriculturii publicată în Monitorul Oficial No. 262 din 20 Octombrie 1909 pagina 6532:

«Constatând din rapoartele d-lor inspectori agricoli, că unii dintre d. v. sunt nedumeriți asupra interpretării art. 60 din legea învoelilor agricole, vă comunicăm că Consiliul înțelege interpretarea acestui articol în felul următor:

a) «Cu locuitorii așezați **între hotarele moșiei**, se pot încheia contracte de arendare de pământuri atât pentru cultura păioaselor cât și pentru aceea a porumbului pe durată dela 1 an până la 5 ani, fără obligațiunea de a încheia contracte pe 3 ani, pentru cultura păioaselor;

b) «Cu locuitorii **cari nu sunt așezați pe moșie**, ei sunt pe moșiile vecine și la o depărtare de cel mult 5 kilometri de hotarele moșiei, nu se pot încheia contracte pentru cultura păioaselor decât pe 3 ani, pentru cultura porumbului însă se pot încheia contracte și pe un an.

c) «Pentru locuitorii așezați la o depărtare mai mare de 5 kilometri de hotarele moșiei, există iarăși libertatea de a se încheia cu ei contracte de arendare dela 1 până la 5 ani, fie pentru cultura păioaselor, fie pentru cea a porumbului».

Din menționatul articol și felul de interpretare dat de Consiliul superior al agriculturii rezultă că, stăpânirea nici la 1907 nici în urmă n'a voit să stărpească mijlocul ce înlesnea specula, ci a lăsat pe țăranii «așezați între hotarele moșiei», adică pe acei «cari sunt așezați pe moșie» pradă

dorului de îmbogățire al proprietarului și arendașului, cari acum ca și înainte de 1907 au posibilitatea de a-i amenința la fiecare sfârșit de an agricol că nu-i va mai învoi, pentru a le impune astfel rușfeturile, voința de a-i mută din loc în loc și de a le lua locurile (ogoarele) de porumbiște.

Culmea ironiei atinsă de legiuitor este când creiază aceeași situație locuitorilor așezați pe moșie cu a celor așezați la o depărtare mai mare de 5 kilometri dela hotarele moșiei; cum și atunci când se ocupă de locuitorii așezați pe distanța de 5 kilometri dela hotarele moșiei; pentru aceștia durata minimă a contractelor pentru păioase nu poate fi decât de 3 ani.

Cât privește pentru porumb, văzurăm că pentru toți durată este la fel, de 1 an.

Știut este că niciun proprietar și arendaș nu face muncile decât cu locuitorii așezați între hotarele moșiei, iar nu cu acei din afară din hotarele moșiei, deoarece nici țăranilor nu le convine a se transporta la distanțe și apoi între proprietari și arendași există solidaritatea morală de a nu-și răpi unii altora învoitorii, dându-și astfel ajutor reciproc de a impune țăranilor învoelile voite.

De toate acestea țăranii își dau seama acum mai bine decât înainte de 1907, deoarece sperând într-o lege făcută într'un timp când încă nu se răcise cenușa conacelor celor cari îi asuprise, deci într'un timp când cu toții le cunoșteau cauzele nemulțumirilor, au reclamat cerând o durată mai lungă decât un an la învoeli, sau cel puțin să li se plătească ogorul de porumbiște luat de proprietar și arendaș și au plecat decepționați, cu durerea în inimă, aflând din gura judecătorului că legile dela 1907 nu le-a recunoscut aceste drepturi.

Comisiile regionale luând cunoștință de pretențiile țăranilor de a li se plăti ogoarele de porumbiște s'au grăbit ca în tabelele făcute acum în urmă, să prevadă că ogorul de porumbiște, nu poate fi considerat ca ogoru negru și că țăranu n'are dreptul a cere plata lui.

Asupra acestor nemulțumiri ale țăranilor socotesc că e bine să se gândească stăpânirea, mai ales astăzi când funcționează o comisie aleasă din sânul parlamentului, cari studiază noi reforme sociale-agrar.

Țăranii știu aceasta o discută, fac pronosticuri și . . . !!! își exprimă îndoiala gândind la legile din 1907.

Este bine să știe stăpânirea că țăranii voesc legi, iar nu pământ, făcute și aplicate cu bună credință, cari să consfințească obligația proprietarului și arendașului ca anumită întindere din moșia lor să le fie dată lor spre muncă cu dijmă

sau în bani și pe un termen minim de zece ani. Ei nu vor să li se vândă pământ, deoarece sunt săraci și nu au bani să plătească ratele și dobânzile la prețurile de vânzare, de cari să tem că vor fi foarte scumpe.

Mai degrabă doresc credite cari să le înlesnească să și cumpere cele necesare pentru o muncă și o gospodărie rațională și un contract tip, de învoială, care să le impuie un anumit fel de muncă, de gospodărie, de trai, de moralitate și de purtare față de societate și avutul ei și față de legi, și care în caz de abatere dela stipulațiunile contractului, să le fie reziliat de drept.

Am scris toate acestea, deoarece am socotit că noi, judecătorii de ocoale rurale, pe cari legea ne pune în contact zilnic cu țărani și cărora ne spune tot păsul lor, avem obligația morală impusă de conștiința datoriei, de a spune în mod sincer stăpânirii tot ce știm de suferințele și dorul țăranilor în mijlocul cărora ne-a trimes.

GEORGE HAGI-CHIREA

Judecător al ocol. Boțoteni-Romanați

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I.

Audiența dela 23 Ianuarie 1915

Președenția d-lui G. N. BAGDAT, prim-președinte

Arghira C. Grigorescu cu Manole Pascu Stan ș. a.

Raport.—Obligația eredelui de a raporta liberalitățile primite dela defunct — Aplicarea acestei obligațiuni numai liberalităților între vii, iar nu și celor testamentare;

Minori.—Nulitate rezultând din nerespectarea formelor prescrise de art. 413 c. civ.—Dacă poate fi invocată de altcineva decât de minori.—Art. 751 c. civ.

1. După textul art. 751 c. civil, obligațiunea eredelui de a raporta la masa succesorală liberalitățile primite dela defunct nu se aplică decât liberalităților între vii, iar nu și celor testamentare.

Prin urmare, eredele rezervatar, când este în acelaș timp și legatarul unei porțiuni din succesiune, poate reclama pe lângă legatul său, și rezerva ce i se cuvine ca erede ab intestat, chiar dacă legatul nu cuprinde o dispensă expresă de raport, o asemenea dispensă fiind virtual coprinsă în orice liberalitate testamentară.

2. Nulitatea rezultând din nerespectarea formelor prescrise de art. 413 pentru abilitarea minorilor de a face o transacțiune nu poate fi invocată decât de minori*).

Decizia No. 46/915.—Respins recursul făcut de Arghira C. Grigorescu contra deciziei Curței de apel din București s. III cu No. 88/910, dată în proces cu Manole Pascu Stan ș. a.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut de d-l consilier V. Romniceanu;

*) Acest rezumat a fost publicat în No. 27/915, p. 228.

Pe d-l avocat Ștefănescu Priboi în desvoltarea motivelor de casare;

Pe d-l avocat A. Pretorian în combateri; și

Pe d-l Procuror St. Stătescu în concluziuni pentru respingerea recursului.

Deliberând,

Asupra motivului I de casare:

«Violarea art. 751, 752 și 753 c. civ. combinat cu art. 846 cod civil Testamentul def. meu părinte Pascu Stan, autentificat de trib. Notariat la No. 3810/89 îi adjudeca toată averea sa mobilă și imobilă fratelui meu Manole Pascu Stan cu titlu de legatar universal, care testament fiind atacat de mine, Tribunalul prin sentința sa cu No. 103/907 îl reduce la 1/4 parte, considerându-l ca o donațiune făcută numitului fără a-i mai adjudeca și o parte din cele 3/4 părți din avere și ca herede rezervatar. Curtea violând sus menționatele texte de lege îi adjudecă și îi recunoaște numitului pe lângă donațiunea de 1/4 parte din imobilul succesoral, care reprezintă o parte disponibilă și încă 1/5 parte din cele 3/4 părți din avere în calitate și de erede rezervatar, astfel că, prin această operațiune, Curtea îi recunoaște în mod implicit numitului cumul de două cote și de donatar și de erede rezervatar în contradicțiune cu actul de donațiune, în care nu se prevede cătuși de puțin dispensa lui de raport la masa succesorală a defunctului nostru părinte».

Având în vedere că se constată din deciziunea adusă în recurs că în 1891 încetând din viață Pascu Stan, lasă ca legatar universal aveyei sale pe fiul său Manole Pascu cu sarcina mai multor legate particulare lăsate celorlalți frați ai legatarului: Alexandru Pascu, Radu Pascu și Arghira T. Georgescu, cu obligațiunea de a înzestra cu 4000 lei pe sora sa nemăritată la acea epocă, Arghira C. Grigorescu; că în 1907, după cererea Arghirei C. Grigorescu, ca moștenitoare rezervatară, Tribunalul Ilfov, prin sentința No. 103/907 reduce legatul lui Manole Pascu în limitele porțiunii disponibile, care era de a patra parte din totalul succesiunii și ordonă esirea din indiviziune asupra restului de trei părți numai între patru din cei cinci copii ai defunctului adică cu excluderea legatarului Manole Pascu; că Manole Pascu făcând apel, Curtea de apel prin deciziunea de față, a reformat sentința tribunalului și a recunoscut lui Manole Pascu dreptul atât la porțiunea disponibilă de o parte, ce i se cuvine în calitate de legatar cât și la rezerva de a cincea parte din cele trei părți nedisponibile, ce i se cuvine în calitate de erede rezervatar;

Având în vedere că din concluziunile scrise în sensul cărora Curtea de apel constată că s'au apărut părțile rezultă că Arghira C. Grigorescu, azi recurentă, a dedus în judecata Curții chestiunea de a se ști dacă un erede rezervatar, instituit și legatar, poate reclama odată cu legatul său și rezerva ce i se cuvine ca erede ab intestat, fără ca să existe nicio dispensă de raport în testament sau dacă, în alți termeni, în sistemul legislațiunei noastre obligațiunea raportului se aplică legatelor tot astfel precum se aplică și donațiunilor între vii;

Văzând dispozițiunile art. 751 și urm. din c. civ. cum și art. 846 c. civ.;

Considerând că după textul art. 751 c. civ. obligațiunea eredelui de a raporta la masa succesorală liberalitățile primite dela defunct nu se aplică decât liberalităților între vii iar nu și celor testamentare;

Că intențiunea legiuitorului român de a nu supune legatele la raport rezultă din comparațiunea textului român cu cele corespondente din codul Napoleon și codul civil italian, coduri care au servit de model legiuitorului român la alcătuirea celui român;

Că într'adevăr, pe când textul frances (art. 843) supune la raport deopotrivă donațiunile între vii și legatele, legiuitorul român a eliminat din acest text partea rela-

tivă la legate, despre care nu vorbește nimic în textul român, traducând fără nicio modificare textul legii italiene (art. 1001), care inovase asemenea asupra celui frances în sensul că nu a supus raportului decât donațiunile între vii;

Considerând că inovațiunea adusă de legiuitorul nostru Codului Napoleon se explică prin aceea că, în majoritatea cazurilor, nu se poate da liberalităților testamentare, făcute de defunct în profitul unui erede rezervatar, nici un sens dacă aceste liberalități nu ar fi considerate ca cuprinzând în ele dispensă virtuală de raport, așa că dispozițiunea din Codul Napoleon care obliga pe legatar la raport era în vădită contradicțiune cu intențiunea testatorului pe care o nesocotea căci desființa chiar legatul;

Că tot pentru aceste considerațiuni, care au determinat pe legiuitorul nostru să nu oblige la raport legatele, legiuitorul frances prin legea din 24 Martie 1898 a modificat, în Franța, art. 843 frances în sensul în care legiuitorii italian și român îl modificaseră încă din 1865;

Considerând că faptul că legiuitorul după ce introduce în textul art. 751 modificarea mai sus arătată, continuă a vorbi în articolele următoare de raportul legatelor alături de acela al donațiunilor între vii, nu are nicio însemnătate căci se explică printr-o inadvertență din partea sa, de oarece foarte dese ori se vede că atunci când legiuitorul a inovat asupra unor dispozițiuni din Codul Napoleon, modificând textul frances, a omis apoi să modifice și articolele ce sunt în legătură cu dispozițiunea modificată și să le pue în concordanță unele cu altele;

Considerând în fine că interpretațiunea aceasta cată să fie admisă și pentru motivul că este conformă tradițiunei noastre istorice, în special, legiuirii Calimach care nu cerea legatarilor să raporteze legaturile lor;

Considerând că odată stabilit că în legislațiunea noastră numai donațiunile între vii sunt supuse obligațiunei raportului, urmează a decide că eredele rezervatar când este în același timp și legatarul unei porțiuni din succesiune, poate reclama pe iangă legatul său și rezerva ce i se cuvine ca erede abintestat chiar dacă legatul nu cuprinde o dispensă expresă de raport, o asemenea dispensă fiind virtual cuprinsă în orice liberalitate testamentară;

Considerând că deși în considerentele deciziunei aduse în recurs, Curtea de apel nu și motivează categoric soluțiunea ce a dat cesiunei de drept în discuțiune, însă, întrucât prin dispozițiunea deciziunei se recunoaște legatarului Manole Pascu dreptul atât la legatul porțiunei disponibile cât și la rezerva sa, în calitatea de erede abintestat, deciziunea se menține prin aceea că soluțiunea admisă în dispoziitiv este justă și conformă principiului de drept înscris în art. 751 c. civ., după cum s'a stabilit prin considerentele precedente; că așa fiind, acest motiv de casare cată a fi respins;

Asupra motivului II de casare:

«Exces de putere, cum și eroare grosieră de fapt și violarea art. 478 și 413 c. civil. Curtea, pentru a-i adjuca lui Manole Pascu Stan, 1/5 parte din cele 3/4 părți din avere, o motivează într'un considerent al deciziei că eu aș fi recunoscut și cerut în motivele mele de apel reducerea lui Manole Pascu Stan la 1/5 parte din cele 3/4 părți, recunoaștere și cerere care nu se constată, nici din motivele mele de apel care sunt în număr de trei și anume: 1) condamnarea numitului la veniturile imobilului încasate dela 1891 și până la numirea sequestrului judiciar; 2) la restituirea obiectelor și edecurilor de prăvălii și al 3-lea; condamnarea sorei mele Arghira Tache Georgescu la raportul dotei sale de 5700 lei; și nici din concluziunile scrise atașate la dosar sau cel puțin din minuta Curței de Apel. Dar în mod ipotetic, chiar dacă ar exista pentru un moment vreo recunoaștere, ceea ce în speță nu există, și nu se constată, de oarece aceasta în tot

cazul, ar fi și este în detrimentul meu, dânsa, poate să fie opozabilă minorilor reprezentați în instanță prin tutorii lor? Jurământul deferit de mire lui Manole Pascu și lui Alex. Pascu, poate de asemenea să lege și să oblige pe acești minori? Minorii pot dânsii a recunoaște această desistare a părților făcute în detrimentul lor? Aveau dânsii avizul consiliului de familie și autorizarea tribunalului de a consimți atât la această desistare, cât și la jurământul prestat? Nu, de oarece prin această pretinsă recunoaștere și desistare cum și jurământul deferit intimaților și acceptat de Curte după ce a respins concluziunile jurământului de respingere, luate și cerute de onor Ministerul Public în instanță, s'a violat în totul disp. art. 478 și 413 c. civ., de oarece minorii, nu erau înarmați cu formele legale, prevăzute de aceste texte de lege, forme și incident, pe care din oficiu d-l Procuror General l'a ridicat în instanță cerând pe aceste motive respingerea în totul a jurământului deferit intimaților».

Având în vedere că se constată că recurenta a cerut Curții de apel să fie obligați frații săi Manole Pascu și Alexandru Pascu ca să aducă la masa succesorală averea mobilă ce au găsit în succesiune cum și veniturile imobilului percepute în timpul stărei de indiviziune iar în dovedirea acestor cereri, recurenta a deferit fraților săi jurământ litis decizoriu, care a fost acceptat și prestat de aceștia în ziua pronunțării deciziunei aduse în recurs;

Că nici minorii rămași pe urma lui Radu Pascu nici ceilalți comostenitori majori n'au invocat înaintea Curții de ap. că minorii ar trebui special autorizați de consiliul de familie și tribunal pentru a se putea rezolvi litigiul prin jurământ;

Că așa fiind și întrucât nulitatea rezultând din nerespectarea formelor prescrise de art. 413 c. civ. pentru abilitarea minorilor de a face o transacțiune, nu poate fi invocată decât de minori, recurenta nu are calitatea de a se plânga azi de violarea citatului text de lege, mai ales că de o asemenea violare nu s'a plâns nici înaintea instanței de fond;

Că așa dar, motivele de casare găsindu-se neîntemeiate, recursul urmează să fie respins;

Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

Judecătoria ocolului rural Odobesti-Putna

Audiența dela 22 Decembrie 1915

Cartea de judecată penală No. 978

Ion Ivan inculpat

Opoziție înaintea judecătoriei de Ocol — Nesemnarea ei de parte. — Inexistență (art. 96, 59 și 60 l. j. o.)

Opoziția fie în materie civilă, comercială sau penală ca și ori ce cerere începătoare de instanță, făcute înaintea judecătorilor de Ocoale au a fi subscrise de partea interesată ce urmează a le face sau un înputernicit al ei, aceasta pentru a se individualiza mai bine persoana de la care emană că este aceea ce a format cererea și deci prin aceasta ași da consălmământul ei relativ la acea cerere și apoi pentru a se înlătura străgăniurile și cererile nesperioase; iar proba cum că acea cerere a fost făcută de partea interesată nu se va putea face decât prin aceea că a fost subscrisă de parte, și numai când partea a fost într'o imposibilitate de a semna înăuntrul termenului defipt de lege, proba cu martori și prezumțiuni este admisibilă, alt-fel acea cerere urmează a fi considerată ca inexistentă.

Judecata.

Având în vedere prezenta cerere de opoziție contra cărței de judecată penală No. 720 din 1915 a acestei

TRIBUNALUL CIVIL DIN AUTUN

(9 Iunie 1914)

Dotă. — Avere dobândită de femeie prin succesiune în timpul căsătoriei. — Nedecarația de totalitate a bunurilor viitoare. — Parafernă — Art. 1542 C. fr. (1235 C. civ. rom.).

Averea dobândită de femeie prin succesiune ab intestat sau testamentară, în urma celebrării căsătoriei, nu este dotală, ci parafernă, dacă nici femeia, nici terții înzestrători n'au dispus prin convenția matrimonială a soților că averea viitoare a femeii va fi dotală.

Faptul că viitorul ginere ar fi declarat numai el, în contractul matrimonial, că primește regimul dotal stipulat în privința averii ce viitoarea soție aduce în căsătorie, sau va câștiga în viitor, nu face ca averea dobândită de femeie în timpul căsătoriei să fie dotală, de oarece, în dreptul actual, nu există dotă fără o constituire dotală de bunuri, emanată fie dela femeie, fie dela constituitorii dotei, părinți sau străini, și aprobată de soți.

(Din Requiel Philly).

OBSERVAȚIE. — Soluția admisă de tribunalul din Autun este, după părerea noastră, neîndoelnică. În adevăr, în speța judecată de acest tribunal, părinții femeii stipulasă regimul dotal, constituindu-i dotă suma de 100000 lei, fără a zice nimic despre averea ei viitoare, așa că, în lipsa unei constituirii de dotă universală, averea dobândită de femeie în timpul căsătoriei, a fost cu drept cuvânt, considerată ca parafernă, iar nu ca dotală. Faptul că bărbatul ar fi declarat în contractul matrimonial că se supune regimului dotal și în privința averii ce femeia va dobândi în viitor, nu schimbă întru nimic convenția părților, care n'au înțeles a da caracterul dotalității și bunurilor viitoare ale femeii. Pentru ca această avere să fie considerată ca dotală, simpla declarație a bărbatului nu ajunge, ci mai trebuie încă declarația celorlalte părți, adică: a femeii și a înzestrătorului, ceiace în speță n'a existat.

La aceasta nu credem să se poată obiecta că părțile, prin subsemnarea contractului matrimonial, care este indivizibil, au înțeles a-și însuși clauza stipulată de bărbat și a admite dotalitatea bunurilor viitoare ale femeii, pentru că dacă ele ar fi înțeles a stipula această dotalitate, nu s'ar fi mulțumit, de bună seamă, a pune semnăturile lor pe contractul matrimonial, ci ar fi făcut o stipulație expresă în această privință, sau ar fi declarat că aprobă clauza adaosă de bărbat.

Bărbatul nu avea, în adevăr, menirea de a stipula el însuși dotalitatea bunurilor viitoare ale femeii, pentru a-și asigura și venitul acestor bunuri, ci era chemat a aprobă asemenea clauză, dacă părțile ar fi crezut cu cale s'o stipuleze, ceea ce ele n'au făcut.

judecătorii, relativ la un delict silvic, și care se pretinde a fi făcută de Ion Ivan și semnată prin punere de deget;

Având în vedere că judecata din oficiu a luat un interogator lui Ion Ivan prin care acesta recunoaște că cererea de opoziție a fost făcut de el dar a fost scrisă și semnată de un altul și predată apoi la poștă cu toate că el știa a scri și ceti;

Că apoi judecata a pus în desbaterea părților dacă această opoziție este sau nu valabilă făcută.

Având în vedere susținerile părții condamnate și lucrările de la dosarul cauzei;

Având în vedere că prin art. 96 l. j. de Ocoale se arată că opoziția se face în același mod ca cererea începătoare de instanță fără a distinge între opoziția civilă sau penală, deci în ambele cazuri opoziția se va face în același mod;

Având în vedere că prin art. 59 și 60 l. j. Ocoale se prevede că cererea în judecată se va face înscris și semnată de reclamant, singura excepție făcând-o legiuitorul numai cu afacerile ce sunt de natura acelor pe cari le judecă judecătorii în comunele rurale când cererea poate fi făcută și verbal, dar totuși semnată de parte dacă știe a semna;

Că prin urmare cererea de opoziție ca și cererea de acționare în judecată la judecătoriile de Ocoale fie în materie civilă sau penal se va face înscris și semnată de parte, spre deosebire de legea proceduri penale cari prin art. 183 și 203 relativ la opoziție nu cere formal semnarea acesteia;

Având în vedere că această formalitate, semnătura petiționarului, o cere legiuitorul pentru a se individualiza mai bine persoana de la care emană că este aceea ce a formulat cererea și deci prin acesta a-și da conștiința ei relativ la acea cerere și pentru a se înlătura străgăniile și cererile nesperioase, fapt ce a făcut de a se pune și anume termene sacramentale numai înăuntru cărora partea urmează a face opoziția, apelul sau recursul;

Că neîndeplinindu-se de către parte această formalitate a semnăturii cererii și deci neputându-se dovedi identitatea că acea cerere a fost făcută de acea parte interesată, urmează a o considera ca nefăcută de acea parte și deci ca inexistentă;

E întrebarea însă, va putea partea prin alte mijloace de cât semnătura ei să dovedească că acea cerere e făcută de ea;

Când cererea se face de o persoană ce nu știe a semna nu este nici un interes a discuta, de oare ce nu se arată nici un mijloc prin care judecătorul să se convingă cum că acea cerere a fost introdusă de partea interesată, putând-o introduce chiar prin poștă;

De asemenea nu este interes a discuta atunci când partea ce a făcut o cerere nesemnată de ea, a ratificat-o înăuntru termenului în care partea face acea cerere, de oare ce el putând face o nouă cerere în acel termen, cu atât mai mult o poate ratifica pe cea din 'ntai.

Dar când parte știe seama și nici nu și-a ratificat cererea înăuntru termenului sacramental? Vom intra în dreptul comun al probelor, legea cerând un act subscris de însăși parte pentru stabilirea identității cererii, adică că acea cererea a fost făcută de partea interesată, această probă nu se va putea face de cât în acest mod, și numai când partea ar fi fost într-o imposibilitate de a semna înăuntru termenului desft de lege, proba cu martori și prezamțiunile ar fi admisibile;

Având în vedere că este stabilit că condamnatul I. Ivan nu a semnat el propriu prezenta cerere de opoziție cu toate că știa a scri și ceti și nici nu cere a dovedi vre-o imposibilitate ce l-ar fi oprit a o semna;

Că deci nu este dovedit că această opoziție a fost făcută de I. Ivan și prin urmare urmează a o considera ca inexistentă;

Pentru aceste motive, judecata respinge etc ;
Judecător-ajutor (s) D. D. Constantinescu

Tribunalul din Autun decide, cu drept cuvânt, că nu poate să existe dotă fără o constituire dotală. Nu este deci suficient ca soții să fi adoptat regimul dotal, ci mai trebuie o constituire de dotă, căci altfel bunurile femeii sunt parafernale sau extra-dotale (art. 1283).

Se poate deci foarte bine întâmpla să existe regim dotal fără dotă și, în lipsă de dotă, toată averea femeii să fie parafernă (art. 1284).

Constituirea de dotă trebuie să fie expresă, ea neputând fi tacită decât în cazul art. 1234 § 2. Niciun termen sacramental nefiind însă cerut în această privință, constituirea dotei poate fi implicită, adică să rezulte din diferitele clauze ale contractului. În orice caz, ea trebuie să fie neîn- doelnică; căci, la caz de îndoială, chestiunea va

fi decisă în favoarea parafernalityei, din cauză că proprietățile private sunt alienabile prin natura lor, iar inalienabilitatea nu poate fi admisă decât atunci când cauza care o produce este demonstrată cu certitudine⁽¹⁾. Parafernalityea este deci regulă generală, iar dotalityea o excepție.

La Romani, în caz de îndoială, bunurile femeii erau, din contra, considerate ca dotale: «*In ambiguis pro dotibus respondere melius est*»⁽²⁾.

(1) Vezi tom. VIII al Coment. noastre, p. 36, 37, 53, 170, 193, 616, etc.

(2) L. 70, Dig., *De diversis regulis juris antiqui*, 50, 17. Vezi și L. 25, Cod., *Ad Senatusconsultum Velleianum*, 4, 29, unde se zice: «*Scimus, favore dorum et antiquos juris conditores severitatem legis sapius mollire*».

D. ALEXANDRESCO

REZUMATELE JURISPRUDENTEI IN ALTEI NOASTRE CURTI DE CASATIE

CASATIE S. I

Recurenta Societ. de asig. «Dacia România» prin d-l avocat Vl. Atanasovici.

Intimatul Floarea Dumitrache prin d-l avocat C. Rădulescu.

Partaj. — Copărtaş care face clădire pe locul supus partajului. — Cerere de a-i se acorda valoarea acelei clădiri. — Dacă această cerere poate fi făcută oral, pe cale de apărare, direct în instanța de apel. — Art. 66 urm., 327 și 737 pr. civilă.

Conform art. 737 cod civil, instanțele judecătorești sunt chemate, într-o acțiune de eșire din indiviziune, nu numai să stabilească drepturile în sine ale copărtaşilor, dar și să lichideze în mod definitiv între ei toate pretențiunile ce are vreunul din ei asupra moșiei de împărțit și restituțiunile ce-și datorează unii altora, căci asemenea cereri sunt simple mijloace de apărare în fond iar nu cereri noi în afară și deosebite de ieșirea din indiviziune, care să necesiteze o introducere de acțiune în regulă pentru ca să poată fi luate în seamă.

Prin urmare, cererea ce face un copărtaş de a i se recunoaște dreptul la valoarea clădirilor de pe locul supus partajului nefiind o pretenție deosebită, ci, din contră, privind masa de împărțit și drepturile copărtaşului în acea avere a putut fi opusă oral, pe cale de apărare, direct în instanța de apel, iar aceea instanță departe de a violă art. 66 și urm. și 327 pr. civilă, când a ținut seamă de o asemenea obiecțiune la stabilirea drepturilor în masa de împărțit, făcând o justă aplicare a principiilor ce guvernează materia partajului prin justiție. (Cas. I, decizia No. 652 din 18 Noiembrie 1915, prin care s'a respins recursul făcut contra deciz. C. apel Buc. s. I, No. 123/914).

CASATIE S. II

Recurentul Gh. M. Duma, lipsă.

Ministerul public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

Camera de acuzare. — Opoziție contra ordonanței judecătorului de instrucție. — Cazurile în cari prevenitul poate face opoziție. — Art. 137 pr. pen.

Potrivit art. 137 al. 3 din procedura penală, preve-

nitul nu poate face opozițiune contra ordonanței judecătorului de instrucție, decât în cazul prevăzut de art. 117 proc. penală, pentru a-și susține cererea de liberare pe cauțiune, sau în caz de incompetență, pe baza art. 254 pr. pen.;

Cu drept cuvânt, dar, Camera de punere sub acuzare respinge ca neadmisibilă opoziția făcută de prevenit, prin care acesta cerea să se facă un supliment de cercetări. (Cas. s. II, decizia penală No. 2088 din 16 Septembrie 1915, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei No. 211/915 a Camerei de punere sub acuzare de pe lângă Curtea de apel din București).

CASATIE S. III

Recurenta Primăria Comunei Călimănești prin d-l avocat H. Trembisky.

Intimata Societatea Govora Călimănești prin d-nii avocați V. Rusu și Gr. Procopiu.

Taxă comunală. — Stabilirea ei în mod definitiv de comisiunile de impunere. — Urmărire conform legii de urmărire. — Contestatie. — Dacă se mai poate discuta legalitatea impunerii pe această cale. — Art. 17 din legea p. exploatarea stațiunilor balneare ale statului din 1909.

Din moment ce o impunere pentru niște taxe comunale (în speță o taxă de 3% înființată în baza legii maximumului asupra veniturilor hotelurilor), s'a făcut de comisiunile speciale instituite în acest scop de legea pentru constatarea veniturilor comunale și a rămas definitivă, nu se mai poate pune din nou în discuție legalitatea și temeinicia acelei impunerii, pe cale de contestație, cu ocazia urmăririi ce se face conform legii de urmărire, de oarece aceea impunere rămasă definitivă constituie titlul legal pe baza căruia se exercitează urmărirea și nu se mai poate infirma aceea impunere sub cuvânt că ea ar fi contrarie dispozițiilor legii. (Cas. s. III, decizia No. 499 din 9 Octombrie 1915, prin care s'a casat sentința civilă No. 141/915 a Tribunalului Vâlcea s. II-a).